

ŠTÁTNY OBLASTNÝ ARCHÍV V KOŠICZACH

ZEMPLÍNSKA ŽUPA, OKUPOVANÉ ÚZEMIE

1938 - 1944

Inventár

Ladišlav András

1988

A. STRUČNÝ VÝVOJ ORGANIZÁCIE

Historická Zemplínska župa existovala do rozpadu Uhorska v r. 1918. Posledným sídlom župy bol Sátoraljaújhely (teraz MĚR), mesto so zriadeným magistrátom, kde bol uložený aj župný archív. Vznikom Československej republiky sa župa rozdelila na severnú a južnú polovicu. Severná časť sa začlenila do územia československého štátu. Pod názvom "Zemplínska župa" s územím rozšíreným teritóriami eldžnovských úradov Veľké Kapušany a Sobrance, vyčlenenými z Užhorodskej župy pôsobila so sídlom v Michalovciach celkom na východnej časti Slovenska ako jedna z tzv. malých žúp do konca roku 1922, to je do zavedenia nového župného zriadenia podľa zákona č. 126/1920 Zb., resp. vládneho nariadenia č. 310/1922 Zb. Celé jej územie sa potom zaradilo do XX.-tej župy, iným názvom do Košickej veľžupy. Južná polovica pôvodného územia Zemplínskej župy ostala po r. 1918 v Maďarsku ako samostatná župa pod nezmeneným pomenovaním (Zemplén vármegye) s nezmeneným sídlom.

Viedenskou arbitrážou v novembri r. 1938 odtrhli územia - užší čas južného územia Slovenska od ČSR, ktorý v záplti obecnilo Maďarsko. Pri reorganizácii verejnej správy tohoto zabraného územia podľa nariadenia maďarskej vlády č. 9330/1938 M. E. a nariadenia maďarského ministra vnútra č. 95.351/1938 B. M. uverejnených v RT roč. 1938, zv. 4., str. 2911 a 3091 zaradili 55 obecnych obcí patriacich pred vznikom Uhorska v r. 1918 do pôvodnej Zemplínskej župy do vtedajšej Zemplínskej župy v Maďarsku. V Československej republike bezprostredne pred okupáciou z týchto obcí 38 prielúchalo do Kráľovsko-chlumeckého okresu

a 17 do Trebišovského okresu. V rámci reorganizácie rozšírenej Zemplínskej župy v Maďarsku zdelili týchto 55 obcí rovnako do dvoch slúžnových okresov. Medzibodrožský slúžnový okres (Bodrogköz-i járás) so sídlom v Kráľovskom Chluncoi mal z nich 27 obcí, a to: Bačka, Biel, Bol, Boľany, Černá (teraz Čierna nad Tisou), Dobrá, Kapeňa (teraz časť obce Leles), Kráľovský Chlunec (teraz Kráľovský Chlamec), Leles, Malý Gyroš (teraz Malý Horeš), Malý Tarkan (teraz Malé Trakany), Malý Újlak (nekdôr Nová Vlčka pri Bodrogu, teraz časť obce Somotor), Pavlove (teraz časť obce Bodrog), Porboník (teraz Príbeník), Poľany, Rad, Solnička, Somotor, Strážne, Svätá Mária (nekdôr Svätá Mária pri Bodrogu, teraz Bodrog), Szentes (nekdôr Svätušo, teraz Plešany), Szinyér (teraz Svinice), Véce (teraz časť obce Somotor), Véke (teraz Vojka), Veľký Gyroš (teraz Veľký Horeš), Veľký Tarkan (teraz Veľké Trakany) a Zátény (teraz Zatin).

Do slúžnového okresu Sátoraljaujhely (Sátoraljaujhely-i járás) so sídlom tentiež patrilo týchto 28 obcí: Bodrogaszög (nekdôr Klín nad Bodrogom, teraz časť obce Streda nad Bodrogom), Byšta, Borša, Cajkov, Čergov (teraz Čerhov), Černochoy, Garaň (teraz Hraň), Gerčel (teraz Hrčel), Imreg (teraz Brehov), Jastrabie (teraz Zemplínske Jastrabie), Kašov, Kisto (teraz Kyeto), Lodnovce, Logiňa (teraz Luhyňa), Malá Bara (teraz časť obce Bara), Malá Toroňa (nekdôr Malá Tŕňa, teraz časť obce Tŕňa), Malý Kazimír (teraz časť obce Kazimír), Malý Kevežd (teraz Malý Kamenec), Michalany, Selečka (teraz Viničky), Sírnik (teraz Sírnik), Streda nad Bodrogom, Újlak (teraz Novosad), Veľká Bara (teraz časť obce Bara), Veľká Toroňa (nekdôr Veľká Tŕňa, teraz časť obce Tŕňa), Veľký Kazimír (teraz časť obce Kazimír), Veľký Kevežd (teraz Veľký Kamenec) a Zemplín.

Bezprostredne po vojenskej okupácii územia týchto 55 obcí vrchnú správu na okupovanom území Zemplínskej župy vykonávalo civilné oddelenie veliteľstva VII. vojenskej divízie v Košiciach. Jemu bolo podriadené Okresné vojenské veliteľstvo v Kráľovskom Chlunčí. Vojenská správa okupovaného územia trvala do 22. decembra 1938. Iba po tomto termíne sa uskutočnilo faktické začlenenie okupovaných obcí do Zemplínskej župy v Maďarsku. Týmto došlo v ich správe k návratu k župnému zriadeniu v bývalom Uhorsku, modifikovanému so zmenami v štruktúre a v právomoci, ktoré nastali v Maďarsku v rokoch 1919 - 1933.

Právomoc župy sa zakladala i naďalej na príslušných ustanoveniach zákonného článku 21/1866 o municipiách, pozmenených ustanoveniami zákonného článku 30/1929. Inventár tohoto fondu - Zemplínska župa, okupované územie - obsahuje iba spisy vzťahujúce sa na 55 okupovaných obcí a preto nebolo by účelné podať prierez celou organizačnou štruktúrou župy. Úvod sa preto obmedzuje iba na kompetenciu a činnosť orgánov zastúpených v tomto archívnom fonde.

Prvým úradníkom župy bol podžupan. Vykonával nariadenia vlády, uznesenia valného zhromaždenia, malého zhromaždenia a úpravy hlavného župana. Stál na čele vykonávneho aparátu župy. Bol jeho predstaveným a s určitými výnimkami, ktoré obmedzovali jeho právomoc v prospech hlavného župana, s ním disponoval. Reprezentoval župu navonok. Vykonával verejnú správu a robil opatrenia vo všetkých záležitostiach, ktoré neboli prikázané do pôsobnosti valného zhromaždenia, malého výboru, verejnosprávneho výboru a jeho podvýborov. Mal poukazovacie právo na ťarchu župného rozpočtu. Zaraďoval členov pomocného personálu do ústrednej alebo

vonkajšej služby župy. Mohol nariadiť disciplinárne pokračovanie proti zamestnancom župy a mohol ich suspendovať. Prijímal a prepúšťal podúradníkov a zriadencov župy. Schvaľoval obecné rozpočty a preskúmaval záverečné účty. Udeľoval dišpenzy od povinných ohľadok pred uzavretím manželstva, ustalaľoval uzákonenie detí v prípadoch dodatočného manželstva.

Zo záležitosti policajnej povahy podžupan rozhodoval v spoločkových veciach, povoľoval pouličné rozširovanie tlačových produktov, zbieranie milodarov a žobranie. V zdravotnej agende kontroloval lekárne a vydávanie liekov pre chudobných. V rámci pôdohospodárskej správy prielúchalo do jeho právomoci urobiť opatrenia v prípadoch vážnejších nákazlivých zvieracích chorôb. Vo verejnej výučbe pri výskyte nákazlivých chorôb nariaďoval prerušenie vyučovania na školách.

Ako odborné orgány podžupana vystupovali štátny stavebný úrad, štátny zverolekár, štátny hospodársky inšpektor, štátny lesný inšpektor, štátny školský inšpektor, učitároň, štátny úradný hlavný lekár a župný požiarny inšpektor.

Zákonný článok 22/1942 zrušil voliteľnosť podžupanov žup valným zhromaždením municipálneho výboru a právomoc menovania podžupanov zveril ministrom vnútra. Funkciu podžupana Zemplínskej župy zastával v rokoch 1938 - 1944 Mikuláš Bormnieza.

Župného hlavného archívára menoval hlavný župan. Odborná spôsobilosť archívára sa spravidla viazala na doktorát filozofie. K preukázaniu odbornej spôsobilosti postačil však hociktorý univerzitný doktorát, prípadne inžiniersky diplom vysokej školy technickej. Diplom stredoškolského profesora sa tiež považoval za dostatočnú kvalifikáciu pre miesto župného archívára ako

vedeckého pracovníka. Na miesto vedeckého pracovníka v definitívnom postavení bolo možné ustanoviť len toho, kto v Krajinškom archíve v Budapešti, prípadne v obdobnom zahraničnom ústave konal službu v pracovnom zaradení aspoň rok a o svojej praktickej spôsobilosti dostal od príslušného ústavu vyzvedčenie.

Župný hlavný archívár okrem svojej hlavnej náplne - usporiadani a inventarizovani župného archívu - pôsobil aj ako odborný referent podžupana pri udeľovaní dišpenzov od povinných ohlások pred uzavretím manželstva a uzákonení detí v prípadoch dodatočného manželstva. Opatroval v župnom archíve aj druhopisy cirkevných matrik a uschovával štatúty a stanovy, ktoré mu po schválení zasielali malý výbor župného municipia a podžupan, ako aj vzory podpisov a odtlačky pečatí verejných notárov. Po predchádzajúcom povolení podžupana vydával tiež výpisy z archívneho materiálu pre rôzne praktické potreby žiadateľov. Župným hlavným archívárom Zemplínskej župy v r. 1938 - 1944 bol dr. Tibor Mecznor, ktorý študoval právo v Košiciach, Prešove a Paríži a záverečné skúšky zložil v Kluži v r. 1914.

Verejnooprávny výbor, ktorý štatuoval zákonný článok 6/1876, nebol župným zborovým orgánom, bola to samostatná vrchnosť zložená zo zástupcov štátnej a municipálnej správy. Činnosťou tohoto výboru sa mala dosiahnuť v municipiu spolupráca a súlad v pôsobení samoopravných a štátnych rezortných orgánov. Podľa nariadenia vlády č. 7990/1930 M. E. verejnooprávny výbor mal okrem predsedu 10 úradníckych a 10 volených členov. Úradníckí členovia boli: finančný riaditeľ, prednosta štátneho stavebného úradu, školský inšpektor, štátny zástupca, vedúci hospodárskeho inšpektorátu, úradný hlavný lekár, podžupan, hlavný notár, predseda sirotskej otolice a župný hlavný právny zástupca. Ďalších 10 členov bolo

volených valným zhromaždením municipálneho výboru z radov vlastných členov.

Predsedom verejnooprávneho výboru bol hlavný župan, v prípade Zemplínskej župy dr. Štefan Fáy, ktorého zastupoval podžupan. Referentmi boli úradnícki členovia podľa svojho odboru. Výbor zasadal aspoň raz mesačne a vykonával svoju pôsobnosť sčasti v plenárnom zasadnutí, sčasti svojimi komisiami a podvýbormi. Komisie a podvýbory boli samostatnými orgánmi a pracovali takisto pod predsedníctvom hlavného župana. Z viacerých komisií a podvýborov možno spomenúť daňovú komisiu, ktorá rozhodovala na druhom stupni o odvolaniach proti výrubu tzv. núdzových príspevkov a o odpisoch nevymáhateľných daňových nedoplatkov.

Hospodárske podvýbor (gazdasági albizottság) pozostával zo šiestich členov a predsedu. Z členov štyria boli poľnohospodári a dvaja lesnícki odborníci. Podvýbor schvaľoval kúpnopredajné zmluvy nehnuteľností, zasielali sa mu na vedomie súpisu pozostalosti po zomrelých, schvaľoval voľbu predstavenstva bývalých urbarialistov a lesohospodárske plány. Povoľoval zloženie služobnej prísahy lesných ochrancov, ktorí mali na zaeťovanie tejto služby požadované kvalifikačné predpoklady. Stanovoval výšku finančných príspevkov jednotlivých majiteľov na štátnu správu súkromných lesov a ako lesopolicajná vrchnosť vynášal rozsudky a vymieraval peňažité pokuty za spáchané lesné priestupky. Referentom tohoto podvýboru v lesníckych záležitostiach bol lesný inšpektor v Sátoraljaújhelyi.

Zemplínske župa na okupovanom československom území vlastnila niekoľko kameňolomov v obciach Byšča, Gerčeľ, Malé Bara, Malý Gyreš, Somotor a Szentes. V nich vyrábaný kameň a štrk sa používal na výstavbu a opravu župných ciest. Za účelom povzne-

senia ovocinárstva župa udržiavala v prevádzke vo vlastnej rúži aj škôlku ovocných stromkov v Bieli, ktorú viedol záhradník škôlky ako zamestnanec župy. V správe župy sa nachádzal aj kaštieľ - rodný dom Františka Rákócziho II. v Borši - spravovaný kustódom. Po vypuknutí II. svetovej vojny v r. 1939 bol zriadený v Goroná v kaštieli bývalého vlastníka gr. Pavla Almásyho tábor pre poľských utečencov. Jeho veliteľom sa stal Juraj Radácy, hlavný slúžny Medzibodrožského slúžnovského okresu.

Ku koncu II. svetovej vojny v jeseni r. 1944 územie župy, menovite Streda nad Bodrogom a Veľký Kevézď, bolo postihnuté leteckým bombardovaním. Okupované obce boli potom už koncom roku 1944 oslobodené Sovietskou armádou a prinavrátené Československej republike. Obnovil sa stav, ktorý bol pred viedenskou arbitrážou a oslobodené obce sa nariadením Predsedníctva SNR č. 9/1945 Zb. SNR dostali do svojich okresov, kam patrili pred okupáciou.

B. ARCHÍVNA CHARAKTERISTIKA FONDU

Maďarské správne orgány v rámci akcie výsery spievov medzi ČSR a MĽR vyčlenili z registrotúry Zemplínskej župy, z materiálu rokov 1938 - 1944 spiev, ktoré sa vzťahovali na 55 okupovaných obcí, odpojených v r. 1938 od ČSR a v správe podrobných výkazov odovzdali ich krajekému národnému výboru, odboru pro vnútorné veci v Košiciach. Odbor spiev pro svoju administratívnu činnosť nepotreboval a odovzdal ich spolu s číselnými výkazmi do správy Štátneho archívu v Košiciach dňa 31. mája 1956. Uložili sa v jeho sklade v Košiciach na Orlej ulici č. 11, v sídelnej budove bývalej Aboveko-turnianskej župy.

Do číselných výkazov vyhotovených maďarskými správnymi or-

gánni v poradovom slede základných čísiel boli pojaté vyčlenené a odovzdané všeobecné spisy podžupana z r. 1938 - 1944, spisy verejnooprávneho výboru z r. 1939 - 1944, zoskupené obecné štatúty (1939 - 1942) a stanovy spolkov, pôsobiacich svojho času v jednotlivých obciach (1939 - 1944). Po revízií a podrobnej úprave poradia spisov (z niektorých spisov pojatých do číselného výkazu boli odovzdané iba prázdne spisové obaly) boli spisy v pôvodnom usporiadaní (systém základných čísiel) uložené do 46 krabic podľa týchto štyroch oddelení:

- A. spisy podžupana
- B. spisy verejnooprávneho výboru
- C. obecné štatúty
- D. stanovy spolkov.

Spisy verejnooprávneho výboru, jednak pre ich nevelký počet, jednak preto, lebo v danom prípade išlo len o vyčlenené spisy, teda o časť spisov verejnooprávneho výboru, sa ponechali ako súčasť fondu župy a neboli z nich utvorený osobitný fond podľa zásady prijatej a uplatňovanej pri župných fondoch. Vyhláška Ministerstva vnútra z 3. februára 1953 o zásadách pre vyradenie písomností č. 94/1953 Ú. v. skartáciu spisov maďarských správnych okupačných zložiek vylučovala a preto prevzaté spisy neboli pri prvom archívnom spracovaní v r. 1961 skartované. Boli prevzaté v dobrom fyzickom stave, iba časť spisov bola znečistená. Keďže sa jednalo o menšiu, vyčlenenú časť registratúry, nijaké pomocné knihy neboli s ňou odovzdané.

Pôvodný systém manipulácie spisov podžupana a verejnooprávneho výboru je systém základných čísiel. Pri tomto systéme sa opájali jednotlivé podanie tej istej záležitosti a základným

čieľom bolo prvé protokolné číslo podania v tom roku, v ktorom úradné konanie (vybavovanie) prerokovanej záležitosti sa končí.

Pri prvom archívnom spracovaní a inventarizovaní fondu v Štátnom archíve v Kešiciach v r. 1961 sa volil výnimočný spôsob zostavenia archívneho inventára. Dialo sa to z obavy pred malým počtom inventárnych jednotiek. Pri manipulačnom systéme základného čísla totiž za inventárnu jednotku spisov podžupana a verejnoeprávného výboru sa núkal iba ročník spisov. Promanipulácia tohoto systému s vytvorením umelých tried by bola skrývala v sebe mnohé úskalía týkajúce sa nemožnosti jednoznačného zoradenia spisov do zvolených umelých tried pre ich rôznorodý predmet. Zvolila sa preto forma, pri ktorej inventárna časť inventára spíňa iba evidenčnú funkciu a obsahuje rubriky: číslo kartónu, jednotný názov spisov (všeobecné spisy podžupana, spisy verejnoeprávného výboru, obecné štatúty, stanovy spolkov), ročník alebo časové rozmedzie, číselné rozpätie alebo počet kusov spisov jednotlivých oddelení. Pred týmito údajmi je súhrnné vymenovanie všeobecných predmetov spisov. Hlavné ťažisko inventára spočíva v registroch do ktorých boli pojaté všetky spisy s udením ich vlastnej signatúry, to jest základného čísla, tiež i poradového čísla kartónov, v ktorých sú uložené. Spisy v registri sú zoskupené pod všeobecnými skupinovými heslami, hlavnými, prípadne podheslami; pri spisoch s predmetom, ktorý sa vyktuje len ojedinele, pod osobitnými heslami. Register inventára takto nahradil aj pôvodné evidenčné pomôcky.

Týmto spôsobom zostavený inventár vyhotovil v r. 1961 mladší archívny pracovník Viliam Hammel. Úvod k inventáru napísal vedúci Štátneho archívu Eugen Bidovský.

Vydanie vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 63 z 31. mája 1976, ktorou sa určujú kritériá na posudzovanie písomností ako archívnych dokumentov a upravujú niektoré podrobnosti o postupe pri vyraďovaní písomností dalo podnet na vykonanie reinventarizácie fondu Zemplínske župa, okupované územie. Vyhláška totiž zrušila predošlú vyhlášku Ministerstva vnútra č. 94/1953 Ú. v. o zásadách pre vyraďovanie písomností a tým aj jej obmedzenie skartovať spisy maďarských správnych okupačných zložiek.

Pri reinventarizácii sa vykonala aj revízia predošlého archívneho usporiadania a odstránili sa menšie neprečnosti. Pri tom sa zistilo, že pri vyčleňovaní spisov z registratúry Zemplínskej župy vzťahujúcich sa na 55 okupovaných obcí sa omylom vyčleňovali a do ČSR odovzdali aj ojedinelé spisy týkajúce sa obcí v Maďarskej ľudovej republike. Zistili sa aj prípady upustenia od manipulácie systému základného čísla pri podžupanekých spisoch a to tým spôsobom, že neskoršie podania spisu nedostali nové protokolné číslo, ale boli opatrené protokolným číslom prvého podania (protokolovanie k číslu). Iné jednotlivé podania spisu sú uložené v spisovom obale s vylečnými rubrikami. Hore vpravo je uvedený názov pôvodcu fondu (Zemplén vármegye alispánjától, Zemplén vármegye közigazgatási bizottságától). Po názve spisového obalu nasleduje miesto na napísanie predmetu spisu a potom rubriky obsahujúce bežné číslo, číslo podacieho protokolu podania, jeho ročník a poznámky.

Reinventarizácia tohoto archívneho fondu sa konala už na novom mieste jeho uloženia na Bačíkovej ulici č. 1, kam sa Štátny archív v Košiciach v r. 1973 presťahoval. Pri reinventarizá-

cia sa štruktúra fondu čiastočne modifikovala. Pri ponechaní fondových oddelení podžupena a verejnooprávneho výboru z fondových oddelení obecných štatútov a stanov spolkov sa vytvorilo jedno fondové oddelenie župného hlavného archívára, ktoré lepšie vystihuje štruktúru pôvodcu fondu, nakoľko spisový materiál štatútov a stanov sa nachádzal v správe župného hlavného archívára. Toto fondové oddelenie je potom členené na dve pododdelenia štatútov a stanov a tieto pododdelenia sú delené na skupiny podľa jednotlivých druhov štatútov a stanov. Takto sa dosiahla väčšia prehľadnosť tohoto fondového oddelenia v porovnaní s predošlým archívny inventárom. Modifikovaná archívna štruktúra fondu vyzo-
rá teda nasledovne:

A. Podžupen

1) Všeobecné spisy

B. Župný hlavný archívár

1) Štatúty

a) Organizačné štatúty obcí

b) Štatúty o oprave spotrebných daní

c) Štatúty o zriadení zverolekárenských obvodov

d) Štatúty o verejných bitúnkoch

e) Rôzne štatúty

2) Stanovy

a) Stanovy dobrovoľných hasičských zborov

b) Stanovy spolkov Lovente

c) Stanovy Národného zväzu maďarských žien

d) Stanovy spolkov Katolíckej agrárnej mládeže

e) Rôzne stanovy

C. Verejnooprávny výbor

1) Spisy

Spisy podžupana a verejno-právneho výboru, hoci boli manipulované systémom základného čísla, neboli zaradené do spisových tried podľa zvyklostí zaužívaných pri iných župách. Za inventárnu jednotku bol preto zvolený jeden ročník spisov, v rámci ktorého sú uložené spisy v numerickom slede základných čísiel. Spisy župného hlavného archívára nesú na sebe stopy numerickej manipulácie. Pri terajšom archívnom usporiadaní boli roztriedené vecne podľa jednotlivých druhov štatútov a stanov. Štatúty a stanovy jedného druhu boli usporiadané v abecednom poradí obcí. Pri väčšom počte štatútov a stanov boli tieto členené ešte aj podľa príslušnosti obcí k okresom. Do skupiny rôznych štatútov a stanov sa dostali ojedinelé druhy týchto písomností. Inventárnu jednotku v tomto fondovom oddelení tvorí súhrn jedného druhu štatútov a stanov, vyjaňuje organizačných štatútov obcí, štatútov o správe spotrebných daní a stanov spolkov Levante, kde je inventárnou jednotkou súhrn štatútov a stanov obcí jedného okresu, ako aj rôznych štatútov a stanov, kde inventárnu jednotku tvorí celá skupina.

V rámci vnútornej skartácie vzhľadom na neúplnosť fondu sa postupovalo veľmi obozretne. Zo skartácie podžupanekých spisov sa úplne vylúčili ročníky 1938 - 1940, ktoré tvoria prechod k novej správe okupovaného územia. Z ostatných ročníkov spisov podžupana sa skartovali rozhodnutia o odpustení liečebných nemocničných poplatkov chudobných pacientov, dišpenzy od povinných ohľadok pred uzavretím manželstva, oznámenia o terajšom úradných porád obecných a obvodných notárov na hlavnosúťažných úradoch, agenda nákupu nábytku a drobných krátkodobých predmetov pre obecné a notárske úrady, žiadosti notárov o začatie tlačiv, zrušenie platby výkupného od verejných prác, prázdne spisové obaly,

udelenie dovoleník, zmeny v rodinných pomeroch zamestnancov, pokutovanie zamestnancov pre nedbalé plnenie služobných povinností, cestovné účty, likvidovanie účtov za menšie opravy obecných domov, udeľovanie podpôr rodinným príslušníkom narukovaných a podpôr pri uhynutí hospodárskych zvierat a spisy agendy dane zo psov.

Ze spisov verejnoprávneho výboru sa neskartoval ročník 1939. Z rokov 1940 - 1944 boli vyradené žiadosti o zaslanie tlačív, odvolania proti platbe tzv. núdzových príspevkov, proti výrubu dane zo psov, proti výrubu dodatkovej dane, proti výrubu výkupného za verejné práce, odpisy nevymáhateľných daní a vyúčtovanie pokút, vybraných za nespravедlnenú neprítomnosť žiakov na vyučovaní v židovských školách. Celkové množstvo vykartovaných spisov činí asi 1 b. m. O vyradených spisoch bol vyhotovený číselný zoznam, ktorý bude tvoriť prílohu archívneho inventára z r. 1961.

Reinventarizácia sa vykonala podľa Základných pravidiel pre prácu s archívnym materiálom. Jednotlivé položky inventárnych záznamov udávajú inventárne číslo, ročník alebo časový rozsah inventárnej jednotky, pri spisoch podžupana a verejnoprávneho výboru číselné rozpätie spisov uložených v jednej krabici a v zátvorke číslo krabice. Za týmito údajmi nasleduje slovná charakteristika alebo názov inventárnej jednotky s udaním čísel dôležitejších spisov v zátvorke. Názvy jednotlivých obcí uvedených v úvode a v inventárnej časti tohoto inventára sa uvádzajú ich úradnou formou platnou v dobe pred okupáciou a tesne po nej. V roku 1948 a 1960 došlo k hromadnejším zmenám ich názvu a niekedy aj k ich spájaniu. Tieto zmenené názvy sú zachy-

tené v registroch, ktorého čísla odkazujú na inventárne čísla tohoto inventára. Obce v miestnom registri bližšie nelokalizované patria do terajšieho Trebišovského okresu.

Ako pomôcka k vyhľadávaniu opisov tohoto fondu poslúži aj register archívneho inventára z r. 1961 s prihliadnutím na zoznam vyradených opisov. Pre vyhľadanie opisov treba udať značku fondu (ZŽ), inventárne číslo a číslo opisu alebo slovné označenie opisu.

C. STRUČNÝ ROZBOR OBSAHU FONDU

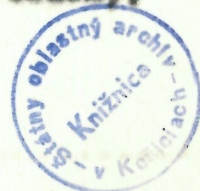
Vo fondovom oddelení podžupana sa vyskytujú žiadosti o prevzatie zamestnancov československého štátu do maďarskej služby, rozhodnutia hlavných slúžnych o internovaní a postavení nespôsobilých osôb pod policajný dozor a o zrušení policajného dozoru, záležitosti vojnových podpár, vojnové škody spôsobené leteckým bombardovaním, schvaľovanie organizačných štatútov obcí, rozpočty a záverečné účty obcí, požiarne-policajné záležitosti, schvaľovanie rozpočtov spolkov. Sú tu tiež žiadosti o povolenie vykonávať živnosť, uzákonenie nemanželekých detí dodatočným manželstvom ich rodičov, žiadosti o udelenie štátneho občianstva, ponežarčovanie priezvisk, opravy matričných údajov, výkazy ciest, navrhnutých na zaradenie medzi hlavné verejné cesty, vyhlášky o úradných pochôdzkach vybudovať sa majúcih župných ciest a pripojných ciest, stanovenie domovskej príslušnosti, svedectvá o nepodliehaní osôb pod účinnosť tzv. židovského zákona, publikovanie diplomov pôrodných asistentiek úradným hlavným lekárom, prenájom poľovného práva jednotlivých obcí, opravy o činnosti komeňolomu župy v Szenteši a o podpore cirkevných škôl jednot-

livými obcami.

Štatúty a stanovy obcí a spolkov nás oboznamujú o verejnej správe obcí, ich finančnom hospodárení, organizácii zverozdravotníckej služby a o úpravách rôznych dielčích úsekov v živote obcí, ako aj o pomere čulom spolkovom živote, založenom na báze protipožiarna ochrany, výchovy mládeže v militaristickom duchu, nacionálneho a náboženského združovania sa žien a mládeže, pestovania dobročinnosti, kultúry, športu a rezortných záujmov.

Spisy verejnosprávneho výboru obsahujú najmä prenájomné a kúpnopredajné zmluvy nehnuteľností a ich schvaľovanie, žiadosti o povolenie zmeny obhospodarovania pozemkov, schvaľovanie rozpočtu obecných ľudových škôl a volieb učiteľov na ľudových školách, záverečné účty ľudových škôl, žiadosti škôl o okrátenie školského roku pre dvanásťročných a staršie deti, aby tieto mohli pomáhať svojim rodičom pri jarných a jesenných poľnohospodárskych prácach, žiadosti cirkví o definitívne menovanie učiteľov, vyvlastnenie nehnuteľností židovských majiteľov štátom podľa zákonného článku 4/1939 o obmedzovaní činnosti židov v hospodárskom živote krajiny (tzv. židovský zákon), zriaďovanie železničných zastávok a poštových agentúr a iné.

Archívny fond Zemplínskej župy, okupovaného územia možno teda využiť ako čiastkový prameň k dejinám maďarskej okupácie južného Slovenska v rokoch 1938 - 1944. Obsahuje značný počet konkrétnych údajov pre niektoré okupované obce, odhaľuje spôsoby a metódy maďarského režimu používaného v týchto obciach. Poskytuje poznatky aj o organizácii verejnej správy tohoto územia. V podaniach, žiadostiach a sťažnostiach jednotlivých obyvateľov sa odrážajú ich rozličné potreby, ťažkosti a problémy.



z ktorých si možno vytvoriť obraz o vtedajších pomeroch na tejto časti okupovaného južného územia Slovenska.

Korekciu usporiadania fondu a vnútornou skartáciou vykonal a inventár zostavil Ladislav Andráši, vedúci odborný archívár v Štátnom oblasťnom archíve v Košiciach v roku 1988.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

b. m.	bežný meter
B. M.	belogymnizator
ČSR	Československá republika
gr.	gróf
M. E.	ministerstvo
RT	Rendoretok tára
SNR	slovenská národná rada
ŠOBA	Štátny oblastný archív
Ú. v.	Úradný vestník
Zb.	Zbierka zákonov a nariadení
ž.	župa

POUŽITÁ LITERATÚRA

- Abovsko-turnianska župa II. (1923) 1939 - 1945, inventár, rukopis, Košice 1981
- Bidovský E.: Múnicípálna verejná správa na okupovanom území Slovenska 1938 - 1944/1945, I. - II. časť, Slovenské archívistika č. 1-2/1972
- Borsod-Abaúj-Zemplén-megye történeti helységnévtára 1870 - 1983, Miskovec 1983
- Majtán M.: Názvy obcí na Slovensku za ostatných dvoch storočí, Bratislava 1972
- Štátny archív v Košiciach, sprievodca po archívnych fondoch, Bratislava 1963
- Vármegyei sociográfiák, Zemplén vármegye, Budapešť 1940
- Zemplínska župa, okupované (zobrané) územie 1938 - 1944, inventár, rukopis, Košice 1981

I N V E N T A R

A. PODŽUPAN

1) Všeobecné spisy

- 1 1938 10517-11672 (1)
Žiadosť o udelenie služobného miesta costára (10892), uzákonenie nemanželského dieťaťa dodatočným manželstvom rodičov (11225), žiadosť úradníka Okresného úradu v Michalovciach o prevzatie do služieb Zemplínskej župy (11639).
- 2 1939 60-6700 (1), 6706-7994 (2), 8017-9350 (3), 9351-11787 (4), 11817-14486 (5)
Poukázanie pôžičiek na vecné potreby jednotlivých obcí (60), znona názvu železničnej stanice Perbenik na Kráľovský Chlumec - Perbenik (420), opis hlavnej cestnej siete Maďarska s priloženou mapou (818), výkazy pôrodných babíc (1883), znovuustanovenie obchodnej a priemyselnej komory v Košiciach (2035), zriadenie domova Zeleného križa vo Veľkom Gyreši (6734), podpora rodinných príslušníkov vojakov narukovaných do československej armády (6773-6775), pronájom poľovných revírov obcí Ladmovce, Seleška a Zemplín (7197), výkazy o hospodárení obcí za rok 1938 (7737), zaobstaranie chýbajúcich protipožiarnych zariadení pre obce obvodného notariátu Čergov (8020), preloženie sídla obvodného notariátu Szentesa do Kráľovského Chlumuca (8225), záverečné účty obcí Černochov, Veľká a Malá Bara za r. 1938 (8642 - 8644), udelenie povolenia na premietanie úzkych filmov v Kráľovskom Chlumu (8929), výkaz o organizácii požiarnej ochrany v obciach odčlenených od ČSR okresu Sátorajjauhely (9552), priestupok obyvateľa obce Rad pre nepovolené rozširovanie novín "Szabad szó" - orgánu Národnej sedliackej strany (ako príloha sú pripojené uvedené noviny z 3. 9. 1939, program strany a prihláška do nej - 9639), otvorenie poštovej agentúry v Cejkove (9905), záverečný účet obce Černá za r. 1938 (11404), udelenie podpory ruskému emigrantovi v Seleške, Cyrilovi Semanskému na vytlačenie ním napísanej knihy s protikomunistickým zameraním (11524), zriade-

nie utečeneckého tábora pre poľských uprchlíkov v kaštieli býv. vlastníka gr. Pavla Almásyho v Garani (11612), záverečné účty obcí Rad, Szinyér a Zátény za r. 1938 (12507), rozhodnutie o dočasnom zrušení jaramkov v Ujlaku (13047), elektrifikácia obce Ujlak (13890), vianočná výpomoc zamestnancov notariátov (13940-13946), elektrifikácia obce Strážne (14331), žiadosť vedúceho notára v Kráľovskom Chľumci o doplnenie stavu zamestnancov obce exekútorom a účtovníkom a sťažnosť na veľký nával práce (14341), vysádzanie stromov na uliciach a námestiach v Kráľovskom Chľumci (14477).

- 3 1940 16-1665 (6), 1725-6977 (7), 7037-14577 (8)
Renovácia židovskej modlitebne v Szentesi (256), epidémia osýpek v Černej (645), výstavba garáže pre štátny autobus v Garani (915), epidémia osýpek vo Veľkom Kevežde (976), zriadenie lekárne v Bieli (1107), poukázanie plátov cestmajetrom a cestárom (1404), výkazy o pohľadávkach samosprávnych korporácií na okupovanom území Zemplínskej župy voči zahraničným peňažným ústavom (1546), výkaz honorárov sčítacích komisárov, účinkujúcich pri súpise voličov onesorených poslancov (2136), zápisnica a program zasadenia malého župného výboru z 12. II. 1940 (2433), vyúčtovania tzv. mliečnej akcie Zeleného križa (2747), sústredenie súkromných automobilov použitých poľskou armádou do zberného tábora v obci Abony (2813), organizačný štatút obce Perbenik (3252), stanovenie poplatkov za použitie ťažných zvierat a vozov armádou (7127), poukázanie podpory rodinným príslušníkom osôb, narušených do československej armády (11775-11777), záverečné účty obcí Malý Gyreš a Veľký Gyreš za r. 1939 (11965, 11966), objednávka čerešňových stromkov zo škálky ovocných stromov Zemplínskej župy v Bieli (12160), predpis o zriaďovaní prípušťacích staníc (13120), záverečný účet obce Leles za rok 1939 (13324), zbúranie starého obecného domu v Lelesi (13770).

- 4 1941 5-1494 (9), 1534-3197 (10), 3201-4659 (11),
4694-6989 (12), 7026-8553 (13), 8624-10300

(14), 10314-12997 (15), 13032-15183 (16),
Oznámenie o zmene priezviska (132), exekúcia proti Hugovi
Strauszovi a súpis inventára jeho lekárne a bytu v Kráľov-
skom Chlumci (413), nákup zavlažovacieho zariadenia pre stro-
novú škôlku Zemplínskej župy v Bieli (809), úprava štátneho
občianstva osôb byvajúcich na území okupovanom Maďarokon
v r. 1938 (914), zriadenie denného detského útulku vo Veľkom
Kevežde (1383), elektrifikácia obce Garaň (1405), poukázanie
podpory rodinným prielušníkom osôb narukovaných do českoslo-
venskej armády (1595), postavenie osoby po predchádzajúcom
internovaní pod policajný dozor (1968), zriadenie štátnej
detskej škôlky v Kráľovskom Chlumci (2015), súpis a odhad
škôd spôsobených na ovocných stromoch záplavami a ľadovými
kryhami rieky Tisy v Malom a Veľkom Tarkane (2051), plány
a rozpočty na výstavbu požiarnych zbrojníc v Jastrabí a v
Sírneku (2152), vlámanie sa do kancelárie obvodného notariá-
tu v Bieli (2369), zrušenie policajného dozoru nad obyvateľ-
mi v Kráľovskom Chlumci a v Bieli (2543-2545), internovanie
Michala Lecza z Kráľovského Chlumca, obvineného z uchováva-
nia komunistických letákov (2546), postavenie obyvateľa
v Bieli pod policajný dozor pre šírenie ideí Szálasiho stra-
ny (2715), žiadosť poslucháča Rím. kat. teologickej vysokej
školy v Košiciach o udelenie študijnej podpory opatrená do-
brozdaním maďarského básnika Ladislava Mácsa a košického
historika dr. Vojtecha Wicka (3071), odmietnutie žiadosti
židovskej náboženskej obce v Lelesi o povolenie zbierky mí-
lodarov na znovuvýstavbu kostola, zruinovaného záplavými
vodami (3201), prenájom poľovného revíru obce Malý Újlak
(3278), zvýšenie počtu zamestnancov obecného úradu v Kráľov-
skom Chlumci (3658), darovanie pozemku na výstavbu ev. o. v.
kostola vo Veľkom Tarkane (3681), žiadosť o odvodnenie obce
Streda nad Bodrogom (3874), odkúpenie športového domu od
športového klubu v Kráľovskom Chlumci Zemplínskou župou
(3977), výstavba cesty Svätá Mária - Pavlovo (4055), prolože-
nie sídla obvodného notariátu z Veľkého Kazimira do Michalían
(4451), plán a rozpočet na výstavbu cvičnej strelnice pre or-
ganizáciu Levente v Streda nad Bodrogom (4545), kolaudácia

stavby vicinálnej cesty Kráľovský Chlumeč - Veľký Kovečd (5166), záverečné účty obcí Borša, Veľká Bara, Malá Bara a Černochovej za r. 1939 (5730), štatúty o správe knižnice v Kráľovskom Chlumeči (6050), záverečné účty obcí Zemplín a Seleška za rok 1940 (7026), organizácia zdravotníckej služby v okresoch Kráľovský Chlumeč a Sátoraljeújhely (8511), zriadenie denného detekého útulku počas letných mesiacov vo Veľkom Kazimíri (8549), vystavba cesty do kúpeľov v Byšte (9056), nedostatkové hygienické pomery v internačnom tábore v Garani (9213), záverečný účet Kráľovského Chlumeča za rok 1939 (9698), záverečné účty obcí Ujlak, Kešov, Kista, Garaň a Gerčel za r. 1938 (10720), žiadosť lekárniaka o povolenie presťahovania jeho lekárne zo Stredy nad Bodrogom do Somotoru (12348), otvorenie poštovej agentúry v Malom Gyreši (129-94), prenájom poľovného revíru v Malom Kovečde (13448), opojenie obcí Leles a Kapeňa - lon spievový oboľ (13984), nákup budovy pre bitúnok v obci Ujlak (14287).

5 1942 18-5896 (17), 6149-9054 (18), 8170-9683 (19), 9728-12957 (20), 13030-14522 (21)

Vystavba obecnej ľudovej školy v Boli (18), preloženie sídla obvodného notariátu v Szentesi do Kráľovského Chlumeča (1172), elektrifikácia obce Veľký Tarkan (2787), záverečný účet Kráľovského Chlumeča za r. 1940 (2953), záverečný účet obce Bodrogszög za r. 1939 (5399), záverečné účty obcí Strážne, Malý a Veľký Gyreš za r. 1939 (5834), zriadenie miestnej organizácie Széchenyiho maďarského kultúrneho spolku v Byšte (6149), zriadenie telefónnej centrály v Cejkove (6270), pomaďarčenie názvu obce Černochovej na "Gyopáros" (6325), záverečný účet Kráľovského Chlumeča za r. 1941 (6609), zriadenie prípušťacej stanice v Garani (6719), zrušenie jarmočného práva obce Mihalany (6727), internovanie obyvateľa z Vély (7224), záverečné účty obcí Szinyér, Strážne a Rad za r. 1940 (7598-7600), pomaďarčenie priezviska Jozefa Emila Mártonceika, premonštrátskeho kanonika v Kráľovskom Chlumeči na "Mács" (7817), udelenie podpory na dostavbu kultúrneho domu v Lelesi (7934), udelenie finančnej podpory

pre r. kat. a ref. cirkov v Kráľovskom Chlumu (8200), kúpa budovy pre potreby obecnej školy v obci Váke (8212), zdraženie výstavby mostu cez Bodrog v Seleške (8351), záverečné účty obcí Zemplín, Ladnovce a Seleška za r. 1939 (8471, 8473, 8474), vyúčtovanie opráv mostov, poškodených povodňou (8667), mor ošípaných v Dobroj (8679), žiadosť továrne na spracovanie ľanu v Perbeniku o prídol' tohál (9156), žiadosť o zriadenie telefónnej stanice v Borši (9312), záverečné účty obcí Rad, Szinyér a Zétény za r. 1939 (9581), mor ošípaných v Zéténye (9661), overenie jarmočného práva obce Lales (9943), dočasná zmena v úzennnej kompetencii Okresného živnostenského spoločenstva v Kráľovskom Chlumu (10126), záverečný účet obce Kapoňa za r. 1939 (10688), zriadenie poštovej agentúry v obci Strážne (11120), účty za lísky vydané pre obce obvodného notariátu v Čergove za 2. štvrtrok r. 1942 (11453), objednávka kapusty a jablík zo stromovej škôlky župy v Bieli obsahujúca zoznam zamestnancov Zemplínskej župy (12361), prepustenie učebne obecnej školy v Somotore pre bohoslužobné účely (12683), výstavba štátnej materskej školy vo Veľkom Gyreši (13124), rozpočet župnej stromovej škôlky v Bieli (13154).

- 6 1943 265-4906 (22), 5109-9965 (23), 10102-14189 (24)
Žiadosť obce Borša o finančnú podporu na stavbu ciest a mostov (265), žiadosť obyvateľa vo Veľkom Gyreši o zrušenie internovania svojho syna (792), zrušenie lokárskeho zdravotného obvodu so sídlom v Kráľovskom Chlumu (1410), vyúčtovanie prídavku na núdzové práce v Ujloku (1552), elektrifikácia obce Streda nad Bodrogom (1886), prevod majetku zrušených československých spolkov a organizácií na okupovanom území (4671), zriadenie zverozdravotného obvodu so sídlom v Ujloku (4811), záverečné účty obcí Zétény, Szinyér a Rad za r. 1941 (7552-7554), modernizácia stanov spolkov účinkujúcich na okupovanom území (8002), záverečné účty obcí Soľníčka, Poľany, Lales a Kapoňa za r. 1940 (8132-8134), štatút o trhových poplatkoch v obci Zemplín (8649), prisystomatizovanie obuhobného miesta 3. požiarného strážníka v Zéténye (12000), vytvorenie parku okolo pamičky padlých v Bieli (12139), vybudova-

nie vodných nádrží v Byšte (12143), vianočná výpomoc pre zamestnancov obce Streda nad Bodrogom (13445), prípojenky župnej učtarne k záverečnému účtu obce Ladnovce za r. 1942 (14034).

- 7 1944 32-5937 (25), 6603-10547 (26)
- Dodatočný odvod brancov narodených v r. 1921 - 1923 (32), poukázanie 100 q cementu na výstavbu obecného domu vo Veľkom Kovežde (272), výstavba požiarnej zbrojnice v Ujlaku (534), kúpa budovy pre domov organizácie Levente v Kráľovskom Chlunčí (749), zriadenie štátnej materskej školy vo Veľkom Tarkane (1475), spojenie obcí Somotor a Vécs pod názvom Szomotorvécs (1995), výstavba verejných studní v Streda nad Bodrogom (2476), opis valcového mlyna v Boli vyhotovený pre potreby protiletectkej obrany (3470), systemizovanie miesta učiteľky materskej školy v Ujlaku (4164), plány protiletectkej obrany obcí Svätá Mária, Malý Újlak, Somotor, Vécs a Pavlovo (7395), záverečný účet obce Bodrogszög za r. 1943 (7583), záverečný účet obce Zétény za r. 1940 (7622), inventár lekárne sv. Štefana v Streda nad Bodrogom (8049), žiadosť o udelenie podpory na výstavbu r. kat. kostola v Szenteši, podpísaná plébánon v Kráľovskom Chlunčí, básnikom Ladislavom Mécsom (8154), spojenie obcí Svätá Mária a Pavlovo pod názvom Bodrogszentmária (8703), prevedenie nehnuteľností zrušeného telocvičného spolku Sokol v Kráľovskom Chlunčí do majetku obce Tántiež (9583), žiadosť obvodného notára v Streda nad Bodrogom o náhradu obločných skiel, rozbitých pri bombardovaní (10237), žiadosť vládneho komisára severovýchodnej vojenskej operačnej oblasti v Užhorode o prenájom židovských obytných budov pre banekých robotníkov uhoľnej bane vo Veľkej Toroní (10489), poškodenie obecného domu vo Veľkom Kovežde leteckým bombardovaním 18. sept. (10547).

B. ŽUPNÝ HLAVNÝ ARCHIVÁR

1) Štatúty

a) Organizačné štatúty obcí

8 1939 - 1940 (27)

Organizačné štatúty obcí Medzibodrožského slúžnovského okresu: Boľ, Černá, Malý Gyreš, Malý Tarkan, Malý Újlak, Pavlovo, Perbeník, Raď, Somotor, Strážne, Svätá Mária, Szentes, Szinyér, Vécs, Véke, Veľký Gyreš, Veľký Tarkan a Zetény.

9 1940 - 1941 (27)

Organizačné štatúty obcí Slúžnovského okresu Sátoraljaújhely: Imbrog, Jastrabie, Malý Kevežd, Sárnok a Veľký Kevežd.

b) Štatúty o správe spotrebných daní

10 1939 (27)

Štatúty o výrobe, vyberaní, kontrole a správe spotrebnej dane z vína, mäsa, piva a z destilovaných liehovín obcí Medzibodrožského slúžnovského okresu: Boľ, Kráľovský Chlumec, Malý Gyreš, Malý Tarkan, Malý Újlak, Pavlovo, Raď, Somotor, Strážne, Svätá Mária, Szentes, Szinyér, Vécs, Véke, Veľký Gyreš, Veľký Tarkan a Zetény.

11 1939 (27)

Štatúty o výrobe, vyberaní, kontrole a správe spotrebnej dane z vína, mäsa, piva a z destilovaných liehovín obcí Slúžnovského okresu Sátoraljaújhely: Byšta, Malý Kozimír, Michalany a Veľký Kozimír.

c) Štatúty o zriadení zverolekárenských obvodov

12 1939 (27)

Štatúty o zriadení zverolekárenských obvodov a služobných

miest obvodných zverolekárov obcí Cajkov, Iabreg, Jastrabie a Sárnek.

d) Štatúty o verejných bitúnkoch

- 13 1940 (27)
Štatúty o používaní verejných bitúnkov, kontrole mäsa a o poplatkoch za tieto služby v obciach Kráľovský Chlumeck a Semotor.

e) Rôzne štatúty

- 14 1939 - 1942 (27)
Štatút obce Boľ o čistení odvodňovacích jarkov, o verejných cintorínoch a pohrebnom poriadku obce Čigánd (MĽR), o úradnom publikovaní (bubnovaní) verejných a súkromných vyhlášok obce Kráľovský Chlumeck, o poplatkoch za prevod nehnuteľností v obci Kráľovský Chlumeck a o správe hospodárskeho ľudového domu r. kat. cirkvi v Lelese.

2) Stanovy

a) Stanovy dobrovoľných hasičských zborov

- 15 1939 - 1940 (28)
Stanovy dobrovoľných hasičských zborov, zápisnice z ustanovujúcej schôdze a zoznamy ich členov a funkcionárov v obciach Biel, Boľ, Bořany, Ceško (MĽR), Černá, Dobrá, Kráľovský Chlumeck, Malý Gyreš, Malý Terkan, Malý Újlak, Pavlovo, Perbeník, Rad, Semotor, Strážne, Svätá Mária, Szentes, Szinyér, Véce, Véke, Veľký Gyreš a Zétény.

b) Stanovy spolkov Levente

- 16 1941 (28)
Stanovy spolkov Levente, zápisnice zo zakladajúcich valných zhromaždení, zoznamy ich členov a funkcionárov v obciach Medzibodrožského slúžnovského okresu: Boľ, Malý Tarkan, Rad, Szentes, Szinyér, Veľký Tarkan a Zátény.
- 17 1941 (28)
Stanovy spolkov Levente, zápisnice zo zakladajúcich valných zhromaždení, zoznamy ich členov a funkcionárov v obciach slúžnovského okresu Sátorajsaújhely: Borša, Černochoy, Ladnovce, Malé Sara, Malý Kevežd, Streda nad Bodrogom, Veľké Sara, Veľký Kevežd a Zemplín.

c) Stanovy Národného zväzu maďarských žien

- 18 1940 - 1942 (28)
Stanovy Národného zväzu maďarských žien, zápisnice z ustanovujúcej schôdze a zoznamy členiek skupín zväzu organizovaných podľa obvodných notariátov Borša, Cejkov, Ladnovce, Streda nad Bodrogom, Ujlek a Veľký Kevežd.

d) Stanovy spolkov Katolíckej agrárnej mládeže

- 19 1939 - 1943 (28)
Stanovy spolkov Katolíckej agrárnej mládeže, zápisnice z ustanovujúcej schôdze a zoznamy členov a funkcionárov spolkov v obciach Bieľ, Boľ, Streda nad Bodrogom a Veľký Kevežd.

e) Rôzne stanovy

- 20 1940 - 1943 (28)
Stanovy, zápisnice zo zakladajúcich valných zhromaždení,

zoznamy členov a funkcionárov pobočky spolku Maďarského červeného kríža v Bieli, Katolíckeho čítacieho kruhu v Kráľovskom Chlunco, Občianskeho kolkárskeho spolku v Kráľovskom Chlunco, Športového klubu v Kráľovskom Chlunco, Kruhu poľnohospodárov vo Veľkom Gyroši a Kruhu katolíckych dievčiat vo Veľkom Kevežde.

C. VEREJNOSPRAVNÝ VÝBOR

1) Spisy

- 21 1939 325-2373 (29)
Povolenie mimoriadnej ťažby dreva v lese bývalých urbáristov v Kráľovskom Chlunco (325), zmena názvu železničnej stanice Perbeník na Kráľovský Chlumec - Perbeník (756), zriadenie poštovej agentúry v Cajkove (762), schvaľovanie kúpnopredajných zmlôv, prevody vlastníckeho práva nehnuteľností na štát, nájomná zmluva uzavretá medzi gr. Vojtechom Sennyeym, statkárom v Bieli a obyvateľmi v obci Zemplénagárd (MĚR) o prenájme pozemkov vo Veľkom Tarkane (2310).
- 22 1940 47-1899 (30), 1901 - 3052 (31)
Vymenovanie pomocnej učiteľky obecnej ľudovej školy v Somotore (47), výmena nehnuteľností medzi obyvateľmi v obci Borša (323), žiadosť Štátnej ľudovej školy v Čergove o okrátenie školského roku pre 12 ročné a staršie deti, aby tieto mohli pomáhať svojim rodičom v poľných prácach (803), záverečný účet obecnej ľudovej školy v Malej Bere (1318), rozpočet obecnej ľudovej školy v obci Svätá Mária (1405), a v Somotore (1901), žiadosť o neskoršie začatie školského roku pre žiakov V. - VIII. triedy r. kat. ľudovej školy v Malom Tarkane, aby títo žiaci mohli pomáhať svojim rodičom pri jesenných poľných prácach (2005), zamietnutie súhlasu ku kúpnopredajnej zmluve medzi obyvateľmi v Strode nad Bodrogom (2337).

- 23 1941 47-894 (32), 901-2924 (33)
Lesopolicajné priestupky (47), rozpočet vinohradníckej obce Malá Toroňa na r. 1941 (74), schválenie voľby učiteľky obecnej ľudovej školy vo Veľkom Kovežde (109), zriadenie poštovej agentúry v obci Szentes (221), pripustenie k zloženiu služobnej prisahy lesného ochrancu spoločnosti bývalých urbárskych lesných majiteľov v Černochove (343), prevzatie lesa obce Veľký Tarkan do štátnej správy (436), zmluva o prenájme ťažby uhlia pod pozemkami komposesorátu býv. urbarialistov vo Veľkej Toroňi s kópiou mapy obce z r. 1865 (823), vymenovanie zastupujúceho učiteľa reformovanej ľudovej školy vo Veľkej Bäre za definitívneho riadneho učiteľa (968), nútené odovzdanie nehnuteľnosti židovských majiteľov v Ujlaku do maloprenájmu (972), udelenie štátnej podpory na dostavbu štátnej ľudovej školy v Sárneku (1012), výrub poplatkov za štátnu správu a lesnú ochranu lesov bývalých urbarialistov v Kašove (1056), voľba učiteľky obecnej ľudovej školy v Malom Gyreši (2216).
- 24 1942 5-550 (34), 577-1149 (35), 1164-2993 (36)
Disciplinárne pokračovanie proti riaditeľovi ľudovej školy v Szinyéri pre jeho členstvo v strane šípových križov a propagovanie politiky tejto strany (23), udelenie definitívy učiteľke grécko-katolíckej ľudovej školy v Požonoch (39), vymáhanie školskej dane v prospech rímsko-katolíckej ľudovej školy v Imbregu (115), oprava údajov v kmeňovej knihe týkajúcej sa lesov v obciach Dieľ, Svätá Mária, Veľký Kovežd, Pavlovo, Zótény, Seléška, Zemlín a Veľký Tarkan (182), nútený prenájom nehnuteľností židovských majiteľov v Stredě nad Bodrogom (269), záverečné účty obecných ľudových škôl v obciach Szentes (482) a Sonotor (649), založenie oráčin a pastviny R. kar. biskupstva v Košiciach, ležiacich v inundačnom území pri Ondave, Latorici a Bodrogu v kbcí Svätá Mária (672), zriadenie železničnej zastávky medzi Michaľkami a Čergovom s názvom Felsőregmec (835), disciplinárne pokračovanie proti riaditeľovi obecnej ľudovej školy v Malom Tarkane (1044), pokarhanie učiteľa štátnej ľudovej školy v Stredě nad Bodrogom (1379), rozpočet

vínohradníckej obce Veľká Toraňa (1426), voľby učiteliek a učiteľa obecnej židovskej školy v Seľeške (1759), vyvlastnenie židovských nehnuteľností v obci Rad štátom (1886), lesopolicajný priestupok obyvateľa v Kráľovskom Chlunco (2566).

- 25 1943 17-996 (37), 1006-2866 (38)
Schvaľovanie kúpnopredajných zmlôv nehnuteľností, odpredaj lesov býv. urbarialistov v Lelesi a založenie časti pasienkov (72), schválenie voľby učiteľa rím. kat. židovskej školy v Cajkove (109), vyúčtovanie príjmov a výdavkov štátnej neterakej školy v Perbeníku (170), vyvlastnenie nehnuteľností židovských majiteľov v Černej štátom (761), súpis pozostatí po obyvateľke vo Veľkom Tarkane (1006), vyvlastnenie nehnuteľností židovských majiteľov v Ujlaku a v Garani štátom (1361), zloženie služobnej prisahy lesného ochrancu (1433, 1434), súpis príjmov kantora - učiteľa reformovanej cirkevnej školy v Ladmovciach (1889), v Malom Tarkane (1891), a vo Veľkom Gyreši (1915).
- 26 1944 20-1798 (39)
Rozpočet obecnej židovskej školy v Kiste na r. 1944 (97), schválenie voľby učiteľa obecnej židovskej školy v Boli (314), vyúčtovania židovských škôl za r. 1943, zriadenie poštovej agentúry vo Veľkej Torani (583), vyúčtovanie vínohradníckej obce Kráľovský Chlunec za r. 1943 a rozpočet tej istej obce na r. 1944 (688), vyvlastnenie nehnuteľností židovských majiteľov vo Veľkom Tarkane štátom (1265), rozpočet Pasienkoveho spoločenstva v obci Véke na r. 1944 (1617).

OSOBNÝ A MIESTNY REGISTER

- Abony, Poštianska 2., MĽR 3
Almásy Pavel 2
Bara, pozri Malé Bara a Veľké Bara
Biel, teraz Biel 3-6, 15, 19-21, 24
Bodrog, pozri Svätá Mária a Pavlovo
Bodrog, rieka 5, 24
Bodrogezentmária 7
Bodrogezőg, neakôr Klán nad Bodrogom, teraz časť obce Stroda nad
Bodrogom 5, 7
Boľ 5, 7, 8, 10, 14-16, 19, 26
Borša 4-6, 17, 18, 22
Bořany 15
Brehov, pozri Imbreg
Byšta 4-6, 11
Cajkov 2, 5, 12, 18, 21, 25
Cigánd, 2. Borsod-Abaúj-Zemplén, MĽR 14
Cséke, 2. Borsod-Abaúj-Zemplén, MĽR 15
Čergov, teraz Čerhov 2, 5, 22, 24
Čerhov, pozri Čergov
Černá, neakôr Čierna, teraz Čierna nad Tisou 2, 3, 8, 15, 25
Černochove 2, 4, 5, 17, 23
Čierna nad Tisou, pozri Černá
Dobrá 5, 15
Felsőregnec, 2. Borsod-Abaúj-Zemplén, MĽR 24
Garaň, teraz Hraň 2-5, 25
Gerčel, teraz Hrčel 4
Gyopáros, pozri Černochove
Hraň, pozri Garaň
Hrčel, pozri Gerčel
Imbreg, teraz Brehov 9, 12, 24
Jastrabie, teraz Zemplínske Jastrabie 4, 9, 12
Kapoňa, teraz časť obce Leles 4-6
Kašov 4, 23
Kazimír, pozri Malý Kazimír a Veľký Kazimír
Kiseta, teraz Kyeta 4, 26

Klín nad Bodrogom, pozri Bodrogszög

Košice 2, 4, 24

Kráľovský Chlmec, pozri Kráľovský Chlmec

Kráľovský Chlmec, teraz Kráľovský Chlmec 2, 4-7, 10, 13-15,
20, 21, 24, 26

Kyšte, pozri Kište

Ladaovce 2, 5, 6, 17, 18, 25

Latorica, rieka 24

Leles 3-6, 14, 25

Malé Bara, teraz časť obce Bara 2, 4, 17, 22

- Toroňa, neskôr Malá Tŕňa, teraz časť obce Tŕňa 23

Malé Trakany, pozri Malý Tarkan

Malý Gyreš, teraz Malý Horeš 3-5, 8, 10, 15, 23

- Horeš, pozri Malý Gyreš

- Kamenec, pozri Malý Kevešd

- Kazimír, teraz časť obce Kazimír 11

- Kevešd, teraz Malý Kamenec 4, 9, 17

- Tarkan, teraz Malé Trakany 4, 8, 10, 15, 16, 22, 24, 25

- Újlak, neskôr Nová Vieska pri Bodrogu, teraz časť obce Sono-
tor 4, 7, 8, 10, 15

Mártoncsik Jozef Emil, kanonik 5

Mécs Ladislav, plebán a básnik 4, 7

Michalany 4, 5, 11, 24

Michalovce 1

Novosád, pozri Ujlak

Ondava, rieka 24

Pavlovo, teraz časť obce Bodrog 4, 7, 8, 10, 15, 24

Perbeník, teraz Pribeník 2, 3, 5, 8, 15, 21, 25

Plešany, pozri Szentee

Požany 6, 24

Pribeník, pozri Perbeník

Rad 2, 5, 6, 8, 15, 16, 24

Sátoraljaújhely, ž. Borsod-Abaúj-Zemplén, MČR 2, 4, 9, 11, 17

Seleška, teraz Viničky 2, 4, 5, 24

Senonský Cyril, ruský emigrant 2

Sennyey Vojtech, statkár 21

Sirnek, teraz Sírnik 4, 9, 12, 23

Sirník, pozri Sirnek

Solníčka 6

Somator 4, 5, 7, 8, 10, 13, 15, 22, 24

Strausz Hugo, lekárnik 4

Strážne 2, 5, 8, 10, 15

Streda nad Bodrogom 4, 6, 7, 17-19, 22, 24

Svätá Mária, neskôr Svätá Mária pri Bodrogu, teraz časť obce
Bodrog 4, 7, 8, 10, 15, 22, 24

Svinice, pozri Szinyér

Szentes, neskôr Svätušo, teraz Plešany 2, 3, 5, 7, 8, 10, 15,
16, 23, 24

Szinyér, teraz Svinice 2, 5, 6, 8, 10, 15, 16, 24

Szomotorvéce 7

Tise, rieka 4

Tŕňa, pozri Malé Tŕňa a Veľké Tŕňa

Ujlek, teraz Novosád 2, 4, 6, 7, 18, 23, 25

Užhorod 7

Vécs, teraz časť obce Somator 7, 8, 10, 15

Véke, teraz Vojka 5, 8, 10, 15, 26

Veľká Bara, teraz časť obce Bara 2, 4, 17, 23

- Toroňa, neskôr Veľké Tŕňa, teraz časť obce Tŕňa 7, 23,
24, 26

Veľké Trakany, pozri Veľký Tarkan

Veľký Gyreš, teraz Veľký Horeš 2, 3, 5, 6, 8, 10, 15, 20, 25

- Horeš, pozri Veľký Gyreš

- Kamenec, pozri Veľký Kevežd

- Kazimír, teraz časť obce Kazimír 4, 11

- Kovežd, teraz Veľký Kamenec 3, 4, 7, 9, 17-20, 23, 24

- Tarkan, teraz Veľké Trakany 4, 5, 7, 8, 10, 16, 21, 23-26

Viničky, pozri Seloška

Vojka, pozri Véke

Wick Vojtech dr., farár a historik 4

Zatin, pozri Zetény

Zemplénagárd, ž. Sereod-Abaúj-Zemplén, MĚR 21

Zemplín 2, 4-6, 17, 24

Zemplínske Jastrabie, pozri Jastrabie

Zetény, teraz Zatin 2, 5-8, 10, 15, 16, 24

VECNÝ REGISTER

- armáda 3
 - Československá 2-4
 - poľská 3
- autobus 3
- automobily 3
- banšci robotníci 7
- báňnik L. Měcs 4, 7
- biskupstvo 24
- bitúnky 4, 13
- bombardovanie 7
- branci 7
- bubnovanie 14
- cestári 1, 3
- cestná sieť 3
- cestná sieť 2
- cesty 4, 6
- cintoríny, pozri verejné cintoríny
- cirkvi 5, 14
- československá armáda, pozri armáda československá
- dane 10, 11, 24
- detké školy 4, 5, 7, 25
 - útulky 4
- disciplinárne pokračovanie 24
- elektrifikácia obcí 2, 4-6
- epidémie 3
- exekúcia 4
- exekútor 2
- filmy 2
- hasičské zbory 15
- historik dr. Wick 4
- hospodárenie obcí 2
- internáčný tábor 4
- internovanie 4-6
- jablká 5
- jarmočné právo 5

jaroky 2
kanonik 5
kapusta 5
kaštieľ 2
Katolícky čitateľský kruh 20
knížnica 4
komposcorát 23
kontrola máesa 13
koetoly 4, 7
Kruh katolíckych dievčat 20
 - poľnohospodárov 20
kultúrny dom 5
kúpele 4
kúpnoprodajné zmluvy 21, 22, 25
lan 5
lekárne 3, 4, 7
lekárske zdravotný obvod 6
lesný ochrance 23, 25
lesy 21, 23-25
Levente, organizácia na vojenskú prípravu mládeže 4, 7, 16, 17
lieky 5
ľudový dom 14
malý ľudný výbor 3
mapa cestnej siete 2
 - obce 23
mliečna akcia 3
mlyn 7
modlitebne 3
mor ošipených 5
mosty 5, 6
nájomné zmluvy 21, 23
Národná sedliacka strana 2
Národný zväz maďarských žien 16
notári 2, 7
noviny 2
núdzové práce 6
nútený prenájom 24

obecné dony 3, 7
- úrady 4
obchodná a priemyselná komora 2
obvodné notariáty 2, 4, 5, 19
odvodnenie 4
okresný úrad 1
osýpky 3
park 6
pacienkové spoločenstvo 26
peňažné ústavy 3
plebán 7
podpery 2-7, 23
požadávky 3
pohrebný poriadok 14
policejny dozor 4
politické strany 2, 4, 24
poľný strážnik 6
poľovné revíry 2, 4
poľské armáda, pozri armáda poľská
poľskí uprchlíci 2
pomaďarčenie názvu obce 5
- priezviska 5
pomník padlých 6
poplatky 3, 13, 14
- trhové 6
- za správu lesov 23
poštové agentúry 2, 4, 5, 21, 23, 26
povodne, pozri záplavy
požiarna ochrana 2
požiarna zbrojnica 4, 7
pôrodné babice 2
pôžičky 2
prevody vlastníckeho práva 21
priestupky 2, 23, 24
prípúšťacie stanice 3, 5
protiletECKÁ obrana 7
protipožiarna zariadenia 2
riaditeľ školy 24

- rozpočty obce 26
 - škôl 26
 - vinohradníckych obcí 23, 24
- ruský emigrant 2
- očitací komisaři 3
- spájanie obcí 4, 7
- spolky - Červený križ 20
 - československé zrušené 6
 - Katolícka agrárna mládež 19
 - občiansky kolkársky spolek 20
 - Sokol 7
 - Széchényiho maďarský kultúrny 5
- stanovy 15, 18, 20
 - spolkov 6, 16, 17, 19, 20
- Strana šípových križov, pozri Szélesiho strana
- strelnica 4
- stromová škôlka, pozri škôlka ovocných stromov
- studne, pozri verejné studne
- súpis pozostalosti 25
- Szélesiho strana 4, 24
- školy cirkevné ľudové 22-25
 - materské, pozri detské škôlky
 - obecné ľudové 5, 22-24, 26
 - štátne ľudové 22-24
- škôlka ovocných stromov 3-5
- športový dom 4
 - klub 4, 20
- štátne občianstvo 4
- štátúty 3, 4, 6, 8-14
- važba dreva 21
 - uhlie 23
- telefónna centrála 5
 - stanica 5
- teologická vyeoká škola 4
- továreň 5
- učitelia 23-26
- učiteľky 7, 22-24
- účtovník 2

uhlie 23
uhoľná baňa 7
utečenecký tábor 2
uzákonenie nemanželského dieťaťa 1
verejná cintorína 14
 - studne 7
vianočné výpomoc 2, 6
vinohradnícke obce 23, 24, 26
vládny komisár 7
vodné nádrže 6
vojenská operačná oblasť 7
výmena nehnuteľností 22
vyšádzanie stromov 2
vyvlastnenie nehnuteľností 25, 26
zalesňovanie 24, 25
zamestnanci obce 6
 - župy 5
záplavy 4, 5
záverečné účty obcí 2-7
 - škôl 22, 24
zavlažovacie zariadenie 4
Zelený križ 2, 3
zdravotnícke služby 4
zmena priezviska 4
zverolekári 12
zverolekársky obvod, pozri zverozdravotný obvod
zverozdravotný obvod 6, 12
železničná stanica 2, 21
 - zastávka 24
židovské náboženské obce 4
 - nehnuteľností 24
židovskí majitelia nehnuteľností 23-26
živnostenské spoločenstvo 5
župa Zemplín 1, 3, 4, 5
župná učitáreň 6

O B S A H

Ú V O D

A. STRUČNÝ VÝVOJ ORGANIZÁCIE	str. 3
B. ARCHÍVNA CHARAKTERISTIKA FONDU	9
C. STRUČNÝ ROZBOR OBSAHU FONDU	16
Zoznam použitých skratiek	19
Použitá literatúra	20

I N V E N T Á R

A. PODŽUPAN

1) Všeobecné spisy	22
--------------------------	----

B. ŽUPNÝ HLAVNÝ ARCHIVÁR

1) Štatúty	28
a) Organizačné štatúty obcí	28
b) Štatúty o správe spotrebných daní	28
c) Štatúty o zriadení zverolekáreckých obvodov	28
d) Štatúty o verejných bitúnkoch	29
e) Rôzne štatúty	29
2) Stanovy	29
a) Stanovy dobrovoľných hasičských zborov	29
b) Stanovy spolkov Levente	30
c) Stanovy Národného zväzu maďarských žien	30
d) Stanovy spolkov Katolíckej agrárnej mládeže ...	30
e) Rôzne stanovy	30

C. VEREJNOSPRAVNÝ VÝBOR

1) Spisy	31
----------------	----

R E G I S T R E

Osobný a miestny register	35
Vecný register	38

Názov fondu: Zemlínka župa, okupované územie

Značka fondu: ZŽ

Typ pomôcky: Inventár

Časový rozsah fondu: 1938 - 1944

Miesto uloženia fondu: Košice, Gačíkova ul. č. 1

Počet inventárnych jednotiek: 26

Počet evidenčných jednotiek: 39

Stav ku dňu: 9. VIII. 1988

Fond usporiadal: Ladislav Andrášik

Inventár zostavil: Ladislav Andrášik

Počet strán: 43

Počet exemplárov: 4

Prepisala: Danišová

Zaviazal: Remesloslužba, VJ Košice

Inventár schválil: JUDr. Ladislav Ružička, riaditeľ ŠOBA Košice

